VI. XIV-XVII A. PLOKŠTINIAI KAPINYNAI

Albinas Kuncevičius

MAKRICKŲ PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Makrickų kaimas yra Kapsuko rajone, apie 3 km į R nuo Gudelių miestelio centro. Šis kapinynas įrašytas į Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašą gretimo Rudėnų kaimo vardu. 1983 m., MMT žvalgant Kapsuko rajoną, nustatyta, kad tikrasis Rudėnų kaimo kapinynas sunaikintas XX a. ketvirtajame dešimtmetyje, buvęs prie žvyrduobės, apie 1,6 km į ŠV nuo Makrickų kapinyno. Sunaikintasis Rudėnų kaimo kapinynas pagal vietinių gyventojų minimus radinius (kaulai, peiliukai, žiedai, monetėlės) datuotinas XVII-XVIII a.

Makrickų kapinynas yra nedidelėje kalvelėje, apie 0,03 km į V nuo kelio Rudėnai-Makrickai, kultūrinėje ganykloje.

1983 m. MMT ištyrė 55 m^2 ir rado 10 kapų. Iš jų 3 moterų (k. 3, 4, 5), 5 vyrų (k. 2, 6, 7, 8, 10) ir 2 vaikų (k. 1, 9). Mirusieji laidoti 0,8-1 m gylio duobėse. Kai kuriuose kapuose (k. 2, 3, 4, 5, 6) aptikta karstų fragmentų. Griaučiai gulėjo aukštielninki, ištiestomis ir suglaustomis kojomis, galva į V, rankų padėtis - įvairi. Dalyje kapų (k. 2, 6, 7, 8) dešinioji ranka sulenkta per alkūnę, dilbio kaulai gulėjo juosmens srityje, o kairioji - šalia mirusiojo. Kapuose Nr. 3, 4 kairioji ranka sulenkta per alkūnę, dilbio kaulai gulėjo juosmens srityje, o dešinioji ištiesta šalia mirusiojo.

Įkapės negausios ir neįvairios, daugiausia - monetėlės, dėtos tiek suaugusiems, tiek vaikams. Jų rasta 24.

Vyro kape Nr. 2 rastas peilis medinėmis kriaunomis (ilgis

su kotu 21 cm). Peilis gulėjo juosmens-dubens srityje, dešinėje pusėje. Šalia rastas skiltuvas, titnago gabaliukas ir sidabrinės monetėlės.

Moters kape Nr. 4 ant dešinės rankos piršto rastas žiedelis ir 4 monetėlės juosmens srityje.

Kapinyne rasta Rygos šilingas (Zigmantas Vaza), 2 Aleksandro pusgrašiai, likusios 21 monetėlė - Jono Kazimiero šilingai. Monetų priklausomybę nustatė V. Aleksiejūnas.

Palaidotų vyrų amžius - nuo 20-25 metų (k. 2, 8) iki 45-55 metų (k. 7, 10), o moterų - nuo 30 iki 50 metų (k. 3, 4, 5). Palaidotųjų lytį ir amžių nustatė doc. G. Česnys.

Sprendžiant iš monetų, kapinyne laidota XVI-XVII a.

Ona Kuncienė

AŠČIAGALIO PLOKŠTINIS KAPINYNAS

Kapinynas yra Panevėžio raj. Karsakiškio apyl., apie 18 km nuo rajono centro, geležinkelio į Daugpilį Š pusėje. Tai "Milžinų kapais" vadinama kalvelė. Ją iš R supa nedidelis pušynėlis, Š dalyje dabar stovi sodyba, o centre - geležinkelio sargo gyvenamasis ir ūkiniai pastatai. Mažiau suardyta išliko tik kalvelės P dalis. Statant pastatus, dirbant žemę, buvo rasta žmonių kaulų, monetų, kažkokių geležinių daiktelių.

1982 m. MAII mažiau suardytoje kapinyno dalyje ištyrė 90 m^2 plotą, rado 23 žmonių kapus.

Mirusieji palaidoti 80-120 cm gylyje, lentiniuose karstuose, eilėmis, galva į V arba ŠV, įvairiu atstumu vienas nuo kito (25-130 cm). Rankų padėtis nevienoda: sulenktos stačiu kampu ir sudėtos ant krūtinės (k. 2, 6, 8), ištiestos palei šonus (k. 4,